

4.10.2016

Eduskunta
Hallintovaliokunta

VNS 6/2016 vp, Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko**1 Yleistä**

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa arvioidaan Suomen toimintaympäristöä ja sen muutostekijöitä ja esitetään Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeiset painopisteet ja tavoitteet. Selonteon kattama aikajänne ylittää tämän hallituskauden ja ulottuu 2020 -luvun puoliväliin.

2 Ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristö**2.1 Yleistä**

Toimintaympäristön viimeaikainen muutos on luonut myös uusia uhkia ja epävakautta. Kansainvälinen turvallisuustilanne on eurooppalaisesta näkökulmasta heikentynyt viime vuosien aikana.

2.2 Poliisin operatiivinen toiminta

Poliisin operatiivinen valmius ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden välimaastoon jäävän kriisin, hybridisodankäynnin tai muiden vastaavien tapahtumien osalta on kehittymässä ja tällä hetkellä suorituskykyä voidaan pitää kohtalaisena. Poliisilla on käytössään Helsingin poliisilaitokseen sijoitettu valmiusyksikkö sekä paikallispoliisiin sijoitetut 15 VATI- ryhmää. Sekä valmiusyksikön että VATI -ryhmien varustusta on kyetty parantamaan vuoden 2014 jälkeen, jolloin poliisille osoitettiin 1,8 miljoonan euron suuruisen määräraha terrorismin torjuntaan. Jäljellä olevat puutteet koskevat poliisin aseistusta, jossa asianmukaisen suorituskyvyn saavuttamista on hidastanut merkittävästi voimassa oleva lainsäädäntö sekä viranomaisen laintulkinnat kriisiajasta (erityisesti laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista).

Poliisin valmiusyksikön sekä VATI- ryhmien yhteenlaskettu kokonaisvahvuus on noin 250 poliisia. Tämän lisäksi poliisilla on mahdollisuus saada operatiivisessa tilanteessa virka-apua rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta sotilaallisen voimankäytön virka-apu huomioiden. Prosessia rajavartiolaitoksen suuntaan voidaan pitää nopeana ja valmiusjoukkueen saa poliisin johdettavaksi noin tunnissa. Puolustusvoimien osalta prosessi on hieman hitaampi ja edellyttää sotilaallisen voimankäytön virka-apun osalta kiiretilanteessakin puolustusministerin päätöstä.

Poliisin hälytystoiminnan resurssit ovat päivittäistoiminnassa edelleen koh-
tuulliset mutta turvallisuutta uhkaavassa tilanteessa poliisin näkyvyyttä on
vaikea taata. Tämän vuoksi Helsingin poliisilaitos on käynnistänyt suunni-
telman erillisen hälytysjärjestelmän luomiseksi sekä niin sanottujen tehos-
tetun toimintavalmiuden järjestelmien käyttöönottamiseksi. Poliisilaitokses-
sa kehitetty valmiuden kohottamismalli on tarkoitus levittää jatkossa myös
muihin paikallispoliisin yksiköihin. Poliisilaitoksen johtokeskus mahdollistaa
nykyisellään myös tehokkaan johtamistoiminnan ja moniviranomaisyhteis-
työn kriisitilanteissa.

3 Ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden yhteyden korostaminen

3.1 Yleistä

Kokonaisturvallisuusajattelun mukaisesti Suomi vahvistaa kykyä tunnistaa
yhteiskuntaan laajasti kohdistuvaa hybrdivaikuttamista ja vahvistaa sen
vaatimia suorituskykyjä. Yhteistyötä vahvistetaan terrorismin, väkivaltaisten
ääriliikkeiden toiminnan ja väkivaltaisen radikalisaation ehkäisemiseksi se-
kä hybrdivaikuttamiseen vastaamiseksi.

3.2 Hybridi- ja informaatiovaikuttaminen

Poliittisten jännitteiden kasvu on näkynyt myös poliisin arjessa informaatio-
vaikuttamisen lisääntymisenä. Erityisesti syksyllä 2015 tapahtunut turva-
paikanhakijamäärien merkittävä lisääntyminen on tarjonnut informaatiovai-
kuttamiselle uuden pelikentän. Informaatiovaikuttamiselle on löytynyt uutta
kasvualustaa muun muassa äärioikeistolaisesta sekä muukalaisvihamieli-
sestä ympäristöstä, koska näissä ympäristöissä toimivat marginaaliryhmät
ovat erityisen alttiita vaikuttamiselle. Syksyn 2015 jälkeen maahanmuuttoa
vastustavista piireistä on eriytynyt pieniä ryhmittymiä, joiden tarkoituksena
vaikuttaa olevan vastakkainasettelun lisääminen sekä sananvapauden var-
jolla tapahtuva pelottelu ja vihapuheen levittäminen. Kyseisten ryhmien jär-
jestämiä mielenosoituksia paisutellaan usein mediassa. Ryhmien toiminta
luo erinomaista maastoa suoraan tai epäsuoraan informaatiovaikuttami-
seen sekä vastakkainasettelun lisäämiseen.

Maahanmuuttovihamielisyyttä, rasismia, vihapuhetta sekä näihin liittyviä
marginaaliryhmiä ei tule käsitellä vain poliisin vastuulla olevan sisäisen tur-
vallisuuden ilmiönä, se tulee nähdä ja sitä tulee torjua koko valtionhallinnon
toimesta osana hybrdivaikuttamisen estämiseksi tähtääviä kokonaisvaltai-
sia toimia.

Poliisipäällikön sijainen
Apulaispoliisipäällikkö

Ilkka Koskimäki

Ylikomisario

Mika Pöyry